

*Bíri nyugodt kebelet, szilárd akaratot,
A honnak nevelni sok kedves magzatot..
Ennyi jót kívánhat hű szívem tenéked,
Légy boldog, és legyen áldott hű emléked!*

A tatai öregek beszélnek, hogy volt tanítványai – amíg éltek – a temetőben járva, mindig megsüvegezték egykori iskolarektorukat.¹

Dr. Márkus Mihály

Volt egyszer egy fürdő

Nagyapám pár száz méterre lakott csak tőle. Délutáni sétáink célja leggyakrabban ez a régi, patinás hangulatot árasztó hely volt. Gyere, felsétálunk a fürdőig – mondogatta, s kézen fogva indultunk az Ökörhegy irányába. Lélegzetvételnél szünetet mindig a malomnál tartottunk. Ütött-kopott épületét én már nem láthattam működés közben. Az 1960–1970-es évek fordulóján – ez volt nagyapámmal történő közös csavargásaink időszaka – csak összefirkált, bereteszelt vasajtó mellett mehettem el. Nem sokkal a malom fölött, jobb kézre a halastavakhoz értünk. Sokféle célt szolgáltak ezek az évtizedek során, mert nemcsak a haltenyésztés feladatát kellett ellátniuk, hanem fürdőként, csónakázótóként és telente kocsolyapályaként is várták a város lakóit. Közülük a legnagyobb, aminek éppen a strandolókra gondolva, valamikor az 1970-es évek elején, oldalait s egy részén az alját is betonlapokkal rakták ki, már egészen közel volt a vasas gyógyfürdő egyik útszéli épületéhez. Ezzel szemben állt – s áll átalakított formájában ma is – Rozsnyó fürdő központi épülete – a fürdői nagyszállóda. Északi épületszárnyában volt az éttermi rész, az ebből nyíló terasszal. Ennek részeit még láttam, megértem. Nagyapámmal idáig jutva, ennek asztalainál még mi is leülhettünk megpihenni, egy-egy pohár trissitő ásványvizet meginni. Innen a már magasra nőtt fenyőfákkal teli park egy részét nézhettük. Melyet akkor már sajnos egyre jobban tönkretett az emberi nemtörődőség, érdektelenség. Valahol e felett húzódnak hajdanában a fenyves sétány, ahol a fürdő vendégei tehettek kiadós sétákat. Már csak nyomait tudtuk megnézni barangolásaink során, s a meghitt nyugalmat árasztó fekvőcsarnokról is csak mesélni hallottam, meg nagyapám régi képein nézegettem a pontos, szép ácsmunkát sejtető tetőszerkezetet. Eközben játszom mindig a gondolattal: Móricz Zsigmond vajon e pihenőhely melyik székében ült le, melyik nyugágyában feküdt, hogy itt, az Érchegység szűk völgyében pihenést, nyugalmat találjon, valamikor századunk elején? Mert gyakran fordult meg e nagyon szép fekvésű helyen. Sokszor kereste fel Rozsnyót, sok barátja volt erre felé – szerette az itteni embereket.

Ha jól emlékszem, a fürdő teraszán üldögélve hallottam először, hogy a pár méterre alattunk folydogáló Dráuzus-patak mellett fakadtak azok a vasas források, melyek a múlt század közepétől majd száz éven át sikerrel gyógyították a vértelen, gyenge betegeket. Rozsnyófürdő fenyőillatos, tiszta levegője – mondták – már pár napi ott-tartózkodás alatt is éreztette hatását. Mivel gyógyítottak itt? – kérdeztem sokszor értetlenül, mert e környezetben felnöve nem láttam különös varázserejű lehetőséget e térségben. Persze figyeltem, mikor elsorolták, miszerint az étvágyat fokozza, az anyagcserét élénkíti, a szellemi kimerültséget szünteti meg az ittlét. De az izgalmasabb az volt, amikor egy régi, kis füzetre lelve részleteket is megtudhattam fürdőnkéről. Szerettem a vasas gyógyvizről szóló leírását: „A vasas gyógyvíz a klimatikus faktoron kívül a Rozsnyófürdőn gyógyulást keresők legeredményesebb orvossága. Már egy régi tapasztalat megmondta a rozsnyófürdői vasas vízre célzóva: vassal javítsd véredet, s ma minden túlzás nélkül a vértelen és kimerült emberek Mekkája a vasas vize révén ez a fürdő. Számos különböző vegyi összetételű vasas gyógyforrása van a fürdőtelepnek, melynek vize kristálytiszta, színtelen, felettebb jóízű és gyors gyógyhatású. A vasas fürdő forrásai kristálytiszta, melegítve azonban feloldódik bennük a szemmel láthatólag dús vastartalom s ez erősen vörössé teszi a fürdővizet. A fürdés

¹ E helyt szeretnék köszönetet mondani özv. Flóris Endréné kecskeméti lakosnak, Flóris Benő unokája özvegyének, aki értékes adatokkal segített a kutatásban.

Füredi nagyszálló

Terasz

gyógyhatásai meglepően eklatánsak vérszegényeknél, idegbántalmaknál és női bajoknál. Az ivásra használt gyógyforrások közül legerősebb az Antal-kút, Bánya-forrás, Amália-forrás Szép leány-forrás.”

Ezt a vizet használták aztán az út másik oldalán álló kis épületekben – hallom nagyapám szavait. Voltak itt skót zuhanyok, gőzkamra, hideg és meleg medence. Meg még a soványító

és hízoló kúrákat is alkalmazták. Növelte a fürdő népszerűségét a századunk elején bevezetett iszapfürdő is. A vas- és arzéntartalmú radioaktív iszap különösen reuma, csúz, isiász és neuralgikus fájdalmak eseteiben nyújtott gyógyulást. A rozsnói vasas gyógyfürdő vendégei a szállodában vagy a közelben álló magánvillákban voltak elszállásolva, s bizony vidám élet folyt itt akkoriban – idézem vissza az immár két évtizedes mesét, a fél évszázadnál is régibb eseményekről.

Ambrus Ferenc

HÍREK

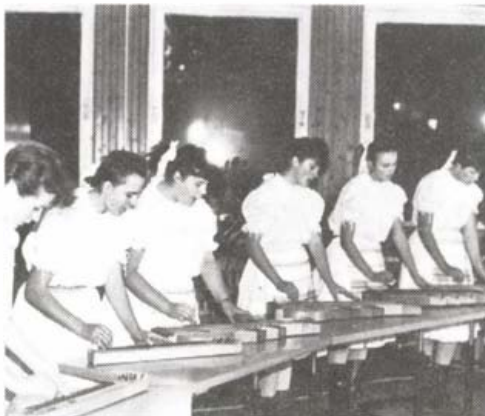
Lendva környéki magyar néphagyományok

A Népművészeti Baráti Kör meghívására négy muravidéki magyar hagyományörző együttes mutatkozott be 1989. november 18-án a fővárosban. A kis, szlovéniai magyar népcsoport talán az egyetlen magyar nemzetiségi közösség a Kárpát-medencében, amely példamutató nemzetiségi politikai viszonyok között él Jugoszláviában. Az alig hatezer lelket számláló muravidéki magyarság tizenhét kulturális egyesületben és egy írócsoportba tömörülve ápolja anyanyelvét és nemzeti kultúráját. Közülük ez alkalommal fellépett a Dobronaki Petőfi Sándor Művelődési Egyesület néptáncsoportja, a Göntérházi Hetés citeraegyüttes, a Felsőlakosi Arany János Művelődési Egyesület kórusa és a Radamosi Harangvirág Művelődési Egyesület citerásai és leánytáncosai. Az irodalmi betét keretében Rudas Jutka, Tivadar Éva, Szekeres Albert és Kopinja Edit szavalt Bence Lajos, Bati-Koncz Zsuzsanna, Halász Albert, Rozsmán Erzsébet, Szunyogh Sándor és Varga József verseit. Pozsonyec Mária, a magyar nemzetiségi érdek-

közösség közgyűlésének elnöke ismertette a Lendva környéki magyarok helyzetét és mutatta be a fellépő együtteseket. A rendezvény előtt és után a közönség gyönyörködhetett a pincei hímezőkör asszonyainak rögtönzött népművészeti kiállításában. (Halász)

*A göntérházi citerások
(Szunyogh Sándor felvételei)*

A radamosi citerázó leányok

A dobronaki táncosok